

LJUDSKI TEDNIK

Neodvisno glasilo slovenskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina: za celo leto . . Din 50.— mesečno Din 5.—
za pol leta . . „ 25.— za inozemstvo „ 80.—

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Breg 12.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vracajo.
Oglasi se računajo po tarifu. — Poštno-čkovni račun št. 13.236.

Praznik zedinjenja.

Dne 1. decembra praznujejo Srbi, Hrvat in Slovenci velepomembno obletnico svojega zedinjenja v kraljevini SHS. To narodno in politično zedinjenje treh brat-skih plemen v skupno državo je brezdvomno najpomembnejše zgodovinsko dejstvo v življenju Jugoslovanov, zakaj ž njim se je prvič v njihovi zgodovini zgodilo, da so združeni v skupni državi pod eno in isto vlado.

Usoda je hotela, da so vsi trije deli jugoslovanskega naroda do zadnjega časa hodili polično in kulturno po treh različnih potih. En del je bil s silo podjarmljen ter je živel stoletja v turških sponah, drugi del je živel stoletja v državni skupnosti z Mažari, pri čemer je vedno politično igral podrejeno vlogo, Slovenci pa nikdar nismo imeli lastne države ter smo živeli v Avstriji, razbiti in razcepljeni v dežele in pokrajine.

Na videz nepremagljive zapreke so ločile Srbe, Hrvate in Slovence, edino, kar jih je vezalo, sta bila skupni oziroma sorodni jezik ter z narodnim prebujenjem vznikla želja po združenju vseh bratov v skupni državi.

Po mnogih bojih in naporih so se uresničila stoletna stremeljenja jugoslovanskih plemen in 1. decembra 1918. se je prvič v svetovni zgodovini pojavila narodna država vseh Jugoslovanov. Obletnico zedinjenja praznujemo kot narodni praznik s primernimi slovesnostmi.

Tekom šestih let življenja v skupni državi si žal Srbi, Hrvati in Slovenci še nismo znali urediti skupne hiše tako, kakor bi potrebovali. Od samega dejstva zedinjenja smo pričakovali vse. V prvih

časih se je pozabljal, da imamo državo, ki jo je treba šele urediti, ko pa je došlo spoznanje, se odgovorni in vodilni politiki, državniki ter voditelji političnih strank niso lotili dela, kakor ga je zahtevala potreba, ampak so izgubljali čas v medsebojnih očitkih.

Kljub vsemu temu opazamo povsod viden napredek v konsolidaciji mlade države. To dejstvo je spričo naših nezdravih političnih razmer sigurno znamenje življenjske sile mlade države. Počasi se bližamo urejenim razmeram, bližamo pa se jim neprestano. Kadar bodo izobražene in zavedne ljudske množice zamenjale politične voditelje, ki niso razumeli duha časa in so samo ovirali razvoj razmer, z sposobnejšimi možmi, se bomo približali k cilju močne, urejene države skokoma.

Spoznanje potrebe poštenih, razboritih in požrtvovalnih mož na vodilnih mestih prodira v vedno širše plasti in gotovo bo prišel čas, ko bo ljudstvo pomedlo vse, ki so z brezplodnim hujskanjem ter z zlorabo neurejenih razmer v strankarske namene ovirali kulturni in gospodarski razvoj Jugoslovanov v lastni državi.

Letošnji praznik zedinjenja smo praznovali ob pričetku volilnega boja, ko se politične strasti začnejo najbolj razpaljevati. Praznik bratstva v najhujšem volilnem boju! Mnogi pričakujejo, da nam bodo nove volitve prinesle, kar je pričakovalo ljudstvo, ko se je slovesno proglasilo zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev, namreč mir in blagostanje zedinjenim Jugoslovanom.

Malo verjetno je, da bi se to zgodilo že sedaj, ker dozorevajo razmere spričo nezadostne politične izobraženosti širokih ljudskih plasti le počasi. Gotovo pa je, da se toku časa ne bodo mogli dolgo časa ustavljati tudi dosedanji politični voditelji ne, ki bodo morali nehote pod silo razmer upoštevati ljudske želje in potrebe, radi česar se bodo morali lotiti stvarnega dela. Ako ne bodo hoteli, jih bo odstranila ljudska nevolja, četudi se bodo morebiti pri sedanjih volitvah še

oddržali na površju.

Po šestletnem prerekanju o pomenu in namenu zedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev v skupni državi bi bilo skrajno potrebno, da prevlada zdrav razum tako zgoraj kakor spodaj. Kadar se bo to zgodilo, se bo praznik zedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev praznoval z drugimi občutki kakor se je ob pričetku letošnjega volilnega boja, ki ga označujejo medsebojni občutki krivde doslej neurejenih razmer v našem državnem življenju.

Za ljudske interese.

SLS je bila tekom šestih let zastopana že v štirih ministrstvih. V prvi vladi je bil načelnik SLS dr. Korošec podpredsednik vlade, kakor je bil tudi v zadnjem Davidovičevem kabinetu.

Vprašanju, kaj so delali zastopniki SLS, ko so bili na vladi, je mogoče le odgovoriti, da niso nič naredili. Drugega odgovora tudi sami ne morejo dati, zato pa o tem tudi molče kakor cerkvene miši. V prvih vladah je bilo vse njihovo delo usmerjeno za tem, da so utrjevali belgrajski centralizem. Kar pa se je Janezek naučil, tudi Janez ni zatajil. To so najbolj dokazali s svojim zadnjim sodelovanjem v vladi, ko so centralizirali v ministrstvih celo imenovanje najneznatnejših drž. nastavlencev.

Dostikrat so bili poslanci SLS jeziček na tehtnici. Naj omenjamo samo slučaj iz 1. 1919, ko so bili radikali in demokrati razdvojeni, da ni bilo večine v skupščini brez Jugoslovanskega kluba. Takrat je šlo za važno zadevo, za zamenjavo kron v dinarje. Takrat je vlada izdala uredbo, da se zamenjajo štiri krome

za en dinar. Ta sklep tedaj še ni potrdilo narodno predstavništvo.

Tedaj so imeli zastopniki SLS priliko doseči, da bi se ta sklep razveljavil. Tedaj bi morali reči, da ne vstopijo prej v vlado, dokler se ne razveljavi naredba o zamenjavi kron in se končna ureditev valutnega vprašanja ne prepusti parlamentu. Storili pa so ravno nasprotno. Pristali so na to, da ostane omenjena naredba v veljavi, dokler ne odloči drugače narodno predstavništvo. Na ta način se je naredba izvršila, pozneje je moralo narodno predstavništvo seveda samo prikimati. Kot plačilo za to je dobila takoj SLS tri ministrske sedeže v vladi, ljudstvo pa je plačalo težke milijone in izgubilo tri četrtine narodne imovine.

Ne samo tri četrtine! Kaj je z 20% odtegljaji ob žigosanju kron? Dobili nismo ničesar za priznanice tako, da smo zamenjali pravzaprav krome za dinarje v razmerju 5:1. SLS tudi v zadnji Davidovičevi vladi ni ničesar storila, da bi se ti 20% odtegljaji vrnili ljudstvu.

In kaj je z davki? Ali niso davkarije ravno letos, ko so bili naši ti-

Roberto Bracco:

Spovednik v zadregi.

Sestra Filomena je z ustnicami se skoro dotikajoč rešetke v spovednici, pričela:

„Oče, nisem gotova, če sem grešila. Nekaj časa mi pravi vest, da sem, drugič pa zopet, da nisem. In pogledajte, kadar mi pravi, da nisem, trpim bolj kot pa takrat, ko mi pravi, da sem.“

Spovednik je ni razumel:

„Raztolmači mi bolje, hčerka moja. Razloži mi to. In dobro se spomni vsega. Tako mlada si še! . . . Pri osemnajstih letih vest ne pomeni mnogo. . . Samo pusti mi, da sam presodim. Gospod me bo razsvetlil. Toda, nikar me ne muči. . . Govori vendar, govori!“

„Torej, oče, povedala Vam bom čisto resnico. V ponedeljek okrog polnoči je številka sedem v sedmi dvorani bolnice, kjer sem nameščena jaz, prejela utehe svete vere. Dežurni zdravnik je izjavil, da nima nobenega upanja več. Dejal mi je, da bo agonija kratka in da bo smrt nastopila gotovo še pred zoro. „Ne bo se dosti mučil“, je dostavil doktor, „vendar me, če se Vam bo zdelo po-

trebno, brez ozira pokličite. Za druge bolnike Vam ni treba skrbeti, ne bodo vznemirjali ne mene, ne Vas.“ In odšel je spat. Nisem imela druge dolžnosti, kot da sem dajala bolniku vsake pol ure po eno žlico zdravil. Postavila sem se na svoje običajno mesto ob postelji in pričela počasi moliti za njegovo dušo.“

„Za čigavo dušo?“

„Za dušo onega siromaka, ki je umiral.“

„Torej je bil to možki?“

„Ali Vam nisem tega že povedala?“

„Ti si mi govorila, če se ne motim, o številki sedem, številka sedem pa, hčerka moja, nima spola. Dobro, nadaljujmo.“

„Tri je bila ura, ko je s komaj slišnim glasom, prekinjenim od smrtnega hropenja, zajecjal:

„Sestra Filomena, napočil je čas!“ Že od polnoči ni spregovoril, bil je kakor zaspan. „Bodite hrabri, brat, sem mu šepnila na uho, „bodite hrabri.“ Nato je počasi, s trudom nadaljeval: „Jaz sem pripravljen. Žalostno je umreti v petindvajsetem letu, toda meni je vseeno. Mogoče je bolje tako. Bil sem sam. Bil sem siromak. Mislil sem, da sem pesnik, pa nisem

bil nič. Mislil sem, da sem ljubljén, pa me ni nihče ljubil. Da ni zdaj Vas poleg mene, bi umrl kot v puščavi.“ Umolknil je, in jaz sem ponovila: „Bodite hrabri, brat, Bog je z Vami!“ Čez nekaj časa sem opazila, da zalivajo njegove modre, globoke oči solze. Vprašal me je: „Ali mi hočete storiti eno samo milost, sestra Filomena?“ Jaz pa: „Vse, kar morem, brat.“ On zopet: „Ali želite, da umrem blagoslavljajoč njega, ki mi je dal življenje?“ — „Tako mora tudi umreti vsak dober kristjan,“ sem odgovorila. . . .“

„Zelo dobro!“

„Bolnik je z veliko nežnostjo nadaljeval: „Pomagajte mi, da tudi bom!“ — „Kako, brat?“ — A on: „Storite, da prestopim vrata življenja, ki ga zapuščam brez ogorčenja! Storite, da ponesem s seboj v ono drugo življenje, spomin dobrote! Sestra Filomena, usmilit se umirajočega, dajte mi. . . en sam poljub.“

„Poljub?“

„Jaz pa sem zopet ponovila: „Bodite hrabri, brat; pripravite se na Božji poljub!“

„Zelo dobro.“

„Zbravši svoje zadnje vzdihne, je ubožec zavpil: „Storite mi to milost.

Ne razumete, sestra Filomena, da bo to moja rešitev. Ali hočete, da Vas bo vekomaj grizla vest? Ali hočete mojo propast? Ali hočete, da bom obsojen na vekomaj?“

„In ti? . . . in ti? . . .“

„Oče, tako sem se ustrašila teh besed! Pomislila sem, da bi mogel biti on, umrši brez spomina dobrote, obsojen na vekomaj. Pomislila sem, da bo nastopila smrt še pred zoro in da je vsak trenutek, ki je potekel, korak smrti, ki se mu je približevala. V tišini sem slišala, da je njegovo dihanje vedno bolj zadušljivo. V oni dvorani je bilo malo bolnikov, ki so vsi nepremično spali. Luči so bile skoro dogorele. Bele postelje so izgledale v polmraku kot grobovi. On je čakal. Občutila sem veliko žalost. Ozrla sem se naokrog. Malo sem se dvignila in ga poljubila. Zazdelo se mi je, da je dejal: „Hvala!“ In mirno sem nadaljevala z molitvijo.“

„Toda, kam si ga poljubila?“ jo vpraša z nepotrpežljivim glasom spovednik, skrivajoč v blagem naglasu svoje razburjenje in mučno beganje svojih misli.

„Oče, bila je skoro popolna tema,“ je odgovorila vedro sestra Fi-

gri na vladi, najhujše pritiskale na davkoplačevalce. Tega ne morejo tajiti, ker smo davčni vijak dovolj težko občutili.

In kaj so storili za decentralizacijo uprave? Nič. Od zadnjih volitev niso niti toliko storili, da bi izdelali s svojimi zavezniki načrt izpremembe ustave in decentralizacije uprave.

K političnemu položaju.

Po tem ko se je izvršilo preosnovanje vlade narodnega bloka, je dobila ta vlada proste roke za svoje odredbe glede na volilno gibanje. Medtem ko se od opozicije proglašajo, da se te odredbe nameravane proti Radičevi stranki, bosenskim mohamedancem, džemijetu in Nemcem, kažejo dosežanje vladne odredbe, da namerava vlada pričeti strožjo akcijo le proti Radičevi stranki. Ta akcija se je pričela z razpustitvijo nekaterih občinskih odborov v Hrvatski, tako n. pr. v Požegi in Virovitici, kakor tudi s prepovedjo kolportáže listov z republikansko tendenco, tako n. pr. „Hrvatskega lista“ v Osijeku. Na drugi strani se poroča, da zbira vlada dokazno gradivo proti Radiču in tovarišem, da so v službi boljševikov in da zasledujejo v zvezi z njimi prevratne cilje. Pri tem se sklicujejo vladni krogi na vstop Stjepana Radiča v tretjo internacijo in na neke dokumente, ki jih je poslalo naše dunajsko poslaništvo.

Listi so namreč te dni poročali, da so bili v dunajskem sovjetskem poslaništvu ukradeni neki dokumenti, med katerimi se nahaja tudi pogodba med Stjepanom Radičem in tretjo internacijo o izvedbi revolucije v Jugoslaviji, ki bi imela izbruhniti že meseca januarja. Radičev zadnji „Slobodni dom“ odločno dementira, da bi obstajala kaka taka pogodba. Koliko je resnice o teh dokumentih, se za enkrat še ne more nepristransko ugotoviti, res pa je, da se v vladnih krogih izjavlja, da je tudi naša vlada prejela od svojega poslaništva na Dunaju neka podobna obvestila.

Vlada je dobila v osebi Radičevega desidenta Lovrekoviča, ustanovitelja nove hrvatske kmečke stranke, krepkega pomagača. Lovrekovič

Ali je to resno delo?

Tako se ne dela za ljudske interese, četudi dr. Korošec trdi, da so ljudski interesi glavna stvar.

Ni še pozabljeno, kaj so dr. Korošec in tovariši že zakrivali na račun našega ljudstva.

Dejanja dovolj jasno govore!

očita Radiču med drugim, da se je obogatil z denarjem, ki so ga zbrali hrvatski kmetje za strankarske namene. Na te očitke zadnji Radičev „Slobodni dom“ še ne odgovarja.

Mnogo razburjenja je v opozicijskih krogih vzbudila tudi vpokojitev nekaterih vseučiliških in srednješolskih profesorjev, ki je sledila po proglasitvi Hrvatske zajednice za republikansko stranko. Vlada je namreč vpokojila profesorje, ki so pristaši Hrvatske zajednice, češ, da po ustavi državni uradniki ne smejo javno izpovedovati svojega republikanskega naziranja. Radi teh vpokojitev so se vršile v Zagrebu, kakor v Belgradu in Ljubljani demonstracije dijaštva, pri katerih je došlo do večjih in manjših izgrediv.

Kar se tiče volilnega gibanja, je treba omeniti, da se sedaj glavno delo strank osredotočuje na določitev kandidatov. Kakor navadno, se v vseh strankah pojavljajo ob tej priliki osebne ambicije politikov, ki bi radi prišli do mandatov in v zvezi z njimi tudi do drugih dobrot.

V splošnem še niso znani kandidati posameznih strank. Samo za volilne politike so že določene kandidatature. Kakor navadno, igrajo odločilno vlogo pri določevanju kandidatov izbrani strankini odbori, katerih predloge bodo morali shodi zaupnikov posameznih strank samo potrditi. V Sloveniji so dosedaj določeni samo nosilci kandidatnih list narodnega bloka. SLS še ni odločevala o kandidaturah. V njenih vrstah se kaže mnogo nezadovoljstva radi dosedanjih neuspehov stranke, SLS skuša predvsem v svojih vrstah pomiriti duhove, da bo mogla nastopiti vsaj na videz enotna pred svoje zaupnike in volilce s predlogi kandidatov.

za državnega podtajnika v ministru za šume in rude pa samostojni demokrat Sreten Vukosavljevič.

Likvidacija oddelkov za socijalno politiko.

Na predlog ministra za socijalno politiko je ministrski svet sklenil likvidacijo oddelkov socijalne politike pri pokrajinskih upravah v Zagrebu in v Ljubljani.

Radičeva stranka in Davidovič.

Mnogo pozornosti je zbudila te dni v političnih krogih izjava podpredsednika HRSS Ivana Predavca, ki je naperjena proti Ljubi Davidoviču in ki je bila objavljena v belgrajski „Politiki“. Izjava se glasi: „Z ozirom na govor Ljube Davidoviča v Subotici dne 29. novembra, v katerem je ponovil svoje trditve z dne 9. nov. t. l., da je HRSS priznala monarhijo in državno edinstvo, in dalje, da ima on (Ljuba Davidovič) v rokah akt, ki je podpisan od obeh podpredsednikov HRSS, s katerim se odrekata v imenu stranke federa-

lizma in s tem, da je njemu padlo z grudi največje breme, mi je dolžnost izjaviti, da so te trditve neresnične. Podpredsednika HRSS — jaz in dr. Maček — nisva nikdar podpisala niti napisala takega akta, v katerem bi se odrekla načelnim točkam programa HRSS. Midva sva g. Davidoviču podpisala izjavo, ki bi jo imel objaviti v tisku in s katero sva ga na njegovo osebno željo pooblastila, da jo odnese na dvor. Ta izjava vsebuje 2 točki: 1. Mi Hrvatje, zlasti HRSS smatramo današnje mednarodne meje za povoljne zato, ker je v njih ujedinen gotovo ves hrvatski narod. Razun tega smo mi v skupnosti z narodom srbskim in narodom slovenskim. 2. Sedaj je treba, da se hrvatskemu in slovenskemu narodu prizna njegova suverenost in popolna enakopravnost z narodom srbskim, ker dobiva ta skupnost z mednarodnimi mejami svojo notranjo popolno vsebino.“ — Nadalje je posl. Predavec izjavil, da hoče HRSS tudi nadalje na federalističnih in republikanskih principih delovati.

Politične vesti.

+ **Nezadovoljstvo v SLS.** Preljeli smo: V krščansko-socialnem krilu SLS se je zadnje čase pojavilo tako močno nezadovoljstvo proti vodstvu SLS radi zapostavljanja delavskih interesov, da je SLS pretila nevarnost resnega razkola in samostojnega nastopa krščansko-socialne struje ob volitvah. To nezadovoljstvo se je pokazalo tudi v listu »Pravice«, ki pa je končno morala odnehati, zakaj delavstvo krščansko-socialne struje je ravnotako revno kakor vsako drugo. Manjka mu denarja za samostojno volilno agitacijsko akcijo, gospodarski in denarni zavodi pa so v rokah gospodov, ki imajo odločilno besedo v vodstvu SLS. To je važnega pomena za razmere v SLS. Ker krščanski socialci nimajo denarja in so v marsikaterem oziru odvisni od tistih, proti katerim se je pojavilo v njihovih vrstah nezadovoljstvo, so končno sklenili, da bodo delali samo za »reorganizacijo« SLS. »Pravica« je celo zapisala: »Ne tajimo, da z razmerami v SLS nismo zadovoljni. Vzrok temu tiči predvsem v tem, ker imajo delavci ter mali ljudje vohče v njej premalo vpliva ter se njihove želje in težnje v resnici premalo upoštevajo. Zato smo tudi na nedeljskem zboru zaupnikov Delavske zveze sprejeli resolucijo, v kateri zahtevamo, naj se po volitvah izvede v stranki reorganizacija, tako, da bodo lahko tudi delavci, viničarji in uslužbenci vseh vrst, dalje posestniki in mali obrtniki prišli potom svoje stanovske organizacije v stranki do primerne veljave.« Kako se bo ta reorganizaci-

ja posrečila, je seveda drugo vprašanje. Krščanski socialci so priznali svojo slabost in odvisnost od voditeljev SLS in je malo verjetno, da bodo kaj proti njihovi volji reorganizirali, posebno po volitvah ne. Dr. Gosar je na zborovanju »Delavske zveze« novembra meseca rekel, da bi zadeli delavci v slučaju samostojnega nastopa proti SLS ob močno organiziran agitacijski aparat in ob močno razširjeno časopisje, ki daleč presega moč »Pravice«. Zato se je sprejela resolucija, da se po volitvah izvede reorganizacija SLS. To seveda se pravi vreči puško v koruzo in ukloniti tilnik pred tistimi, ki imajo nekaj pod palecem. Edino sedaj pred volitvami bi krščanski socialci lahko dosegli kakšno reorganizacijo SLS v svojem zmišlju, ko potrebujejo dr. Korošec in tovariši njihove glasove in agitacijo. Dejstvo, da so se udali pritisku brez vsakih koncesij, potrjuje te mnenje, da bodo po volitvah zaman čakali na to, kar si žele. Ali jih skušnja še ni izučila?

+ **»Republikanec« o dr. Korošcu.** »Slovenski Republikanec« od preteklega tedna bere dr. Korošcu radi njegove izjave, da je v SLS več republikanstva kakor pa v Radičevi stranki, hude levite. Očita mu, da je dr. Korošec slovenstvo izdal. Pravi, »da leta 1918. dr. Korošec ni imel toliko politične uvidevnosti, da bi se bil s Srbi še pred ujedinenjem vsaj nekoliko dogovoril, kakšne pravice bodo imeli Slovenci v novi državi. Tega on ni storil, ampak je kar v galop tekkel v Belgrad, da si ne kot zaveden Slove-

Politični pregled.

Preosnova vlade.

Pretekli teden se je preosnovala in izpopolnila sedanja vlada narodnega bloka. Vstopila sta vanjo dva Hrvata in sicer dr. Šurmin in dr. Drinkovič. Pri preosnovi vlade je postal minister za agrarno reformo dr. Hinko Krizman (sam. demokrat), minister brez portfelja dr. Prvislav Grisogono (sam. dem.), minister za trgovino in industrijo dr. Gjuro Šur-

min (neodvisni Hrvat), minister brez portfelja dr. Mate Drinkovič (neodvisni Hrvat), minister za socialno politiko Marko Gjurčić (rad.) in minister za izenačenje zakonov dr. Milan Srskič (rad.).

Imenovanje državnih podtajnikov.

Za državnega podtajnika v ministru za agrarno reformo je imenovan dr. Momčilo Ivkovič, radikal,

lomena, „toda mislim, da sem ga poljubila na usta.“

„Nesmisel, popolni nesmisel! Razumem, da si napravila to v dobrem namenu. Ti si hčerka, poslušala glas krščanske ljubezni do bližnjega, vzvišene, vendar pa zgrešene, skoro bi dejal: pogubonosne! Boljše bi bilo na čelo, nego na usta. Vendar pa je bilo to dovolj, da si mu rešila dušo. V splošnem si pa poljubila skoro mrtvega človeka...“

„To je tisto, kar pravim tudi jaz...“

„Toda zdaj, ko je mrtev in pokopan, naj počiva v miru in nikar več ne mislimo na to.“

„Ne, oče, to ni točno. On živi!“

„Živi?“

„Gotovo. Siromak je stal na pragu smrti do zore. Prvi solnčni žarki pa so ga popravili. Dežurni zdravnik, ko je vstopil v dvorano, ni mogel zakriti svojega presenečenja pred bolnikom, na katerega ustnicah se je pojavil lahen smehljaj. Skrbno ga je pregledal in mu dal injekcijo, meni pa je polglasno dejal: „Čudno, mogoče bo prebolel.“

„Toda to je strašno,“ je vzkliknil spovednik.

„Oče, kaj pravite?“

„Tukaj ni treba dosti premišljevat. Če si poljubila na usta živega človeka, ki živi še vedno naprej, ne sem, kako bi se dalo to popraviti. Če bi bil umrl, bi bila to drugačna stvar. V kakšno neprijetnost spravljate božje usmiljenje!“

Po kratkem presledku premišljevanja je spovednik vprašal:

Povej mi, prosim te, sestra Filomena, kakšen je vendar ta zdravnik?“

„O, to je dobra oseba.“

„Ali, kot zdravnik, koliko je vreden?“

„Eden najboljši je.“

„Kako pa je danes bolniku?“

„Boljši je.“

„Si že gotova!“

„Moj Bog.“

„In ti se še upaš izgovoriti njegovo ime?“

„Kaj sem tako velika grešnica, oče?“

„Nisi vredna, da nosiš to obleko!“

Ker je sestra Filomena pričela jokati, se je spovednik odločil, da govori malo blažje:

„Jaz ti vendar ne morem dati odveze. Malo prej si me prepričevala, da trpiš, če ti pravi vest, da nisi grešila, bolj nego če ti pravi na-

sprotno. Kako je vendar mogoče tako protislovje? Kdo more to razumeti?“

„Jaz ne vem nič, oče. Čutim ono, kar čutim in tega se Vam tudi iskreno izpovedujem.“

»Se li zdaj kesaš, da si to napravila?“

»Če je to velik greh, se moram s silo kesati.«

»Toda nikar ne upaj, da ti bom dal takoj odvezo. Počakajmo nekaj dni... kako se bo razvila bolezen onega mladeniča, pa se bomo po tem tudi ravnali. Pojdi, pojdi! Danes te nočem nič več poslušati. In kadar se boš približala njegovi postelji, moraš zarudeti! Si me razumeš la?“

»Vedno sem zarudela, oče.«

»Vsaj to.«

In v resnici, čez nekaj dni, je prišla sestra Filomena zopet k spovedniku.

»Torej, kako je s številko sedem?“

»Precej boljše izgleda.«

»In to potem, ko je bil že z obema nogama v grobu?!«

»Vidi se mu, da ima zelo močan organizem.«

»Torej, kakšnega mnenja je zdravnik?“

»Pravi, ... da bo ozdravil.«

»Ozdravil bo?... Potem zate ni več nobene rešitve!«

»Jaz sem mu to tudi povedala.«

»Kaj si mu povedala!“

»Rekla sem mu, da sem zaradi njega izgubljena in, če bi bila preje vedela, da bo ozdravel in ostal na tem svetu, da mu ne bi dala onega poljuba.«

»In kaj ti je odgovoril oni razbojnik?“

»Odgovoril mi je, da on ne želi mojega pogubljenja in da se mu bo posrečilo rešiti mojo dušo!...«

»Rešil bi ti jo bil, če bi bil umrl! Toda kaj je mislil s tem brbljanjem?“

»Zaklel se mi je, oče, da se bo tisti dan, ko bo popolnoma ozdravel, radi mene ubil.«

Spovednika je osupnila ta nova komplikacija. Pomislil je, nato pa odločno dejal:

»Če vse skupaj seštejem, je boljše, da ti dam odvezo. Bojim se, če začne ona nadloga zopet umirati, da ne začnemo zopet iznova.«

nec, ampak kot pristen Jugosloven zagotovi — svoj ministrski stol! Takrat dr. Korošec o »Slovencih« ni nič vedel in njegovo časopisje je pelo navdušene himne jugoslovanstvu. »Slovenski Republikanec« očita nadalje dr. Korošcu, da se je svoječasno na zaupnem shodu SLS Celju, ko so se pojavili prvi republikanski glasovi v Slovenski ljudski stranki, kot divji postavil na noge in republikance s tako silo napadel, da so morali umolkniti in se pokoriti njegovemu monarhističnemu diktatu. Da se reši, si je napravil znano politično formulo, da je »vseeno, ali imamo republiko ali monarhijo«. Da njemu to ni bilo »vseeno«, pravi »Republikanec«, ampak da je bil on vedno — in je tudi še danes v svojem srcu! — odločen monarhist, je dokazal s tem, da je pri vsaki priliki prosil kralja, naj se udeleži raznih prireditvev v Sloveniji (orlovski zlet, katoliški shod). — Ali bo dr. Korošec zdržal licitacijo za republiko, je malo verjetno. Njegovo kolebanje od ene strani do druge se mu bridko maščuje, ker je na obeh straneh radi tega izgubil prijatelje.

+ **Strahove vidijo.** Od razpusta narodne skupščine dalje, odkar so se vrnili slovenski tigri iz Belgrada domov, se »Slovenec« močno blede. Povsod vidi strahove, kar je znak slabe vesti. Enkrat vidi strahove v ministrskih frakih, drugič pa zopet kaj drugega, da bi opravičil polomijo SLS. Mi moremo samo reči, da nas nič ne boli, ako »Slovenec« straši. Mi samo upamo, da ga bo še večkrat strašilo in da ga bo močno prestrašilo v predpustu na dan volitev.

+ **Volilni fond Radičeve stranke.** Posl. Lovrekovič, ki ga je Radič izključil iz svoje stranke, je izdal proglas v katerem očita Radiču izrabljanje hrvaškega kmeta v osebne namene. Lovrekovič pravi, da je Radič oguljufal hrvaškega seljaka že z ustanovitvijo takozvane seljačke tiskarne, ki je bila posvečena propadu. Njene delnice pa je Radič prodajal kmetom in nekateri kmetje so morali plačevati visoke menice. Nadalje očita Radiču, da je kmeta prevaril z zbiranjem doneskov za volilni fond. V ta fond so se stekale visoke svote, a nikdar ni bil objavljen točen račun. Radič je s tem fondom gospodaril po svoji volji. Dr. Novačanu je Radič iz tega volilnega fonda izplačal za Slovenijo 125.000 kron. Radičeva soproga je enkrat iz tega fonda dobila za svojo uporabo 50 tisoč kron in enkrat si je izposodila iz fonda 100.000 K. Lovrekovič pravi, da je iz tega fonda jemala sama gospoda. Člani stranke so morali dostikrat trpeti sami svoje stroške za volilne shode, dočim so Radič in njegovi ožji prijatelji na nesramen način manipulirali s strankinim denarjem. Radič poslancev ni poslal v Belgrad, da bi se tam borili za pravice hrvaškega kmeta, še manj, da se doseže sporazum s Srbi, marveč poslal jih je v Belgrad, da mu prinesejo denar. Lovrekovič očita dalje, da je Radič brez vsakega pravega odobrenja zapisal hrvaškega seljaka v tretjo boljševisko internacijo. Lovrekovič očita Radiču, da vodi politiko boljševisma pod masko kmečkega gibanja.

+ **Hrvatska samostojna seljačka stranka,** ki jo je ustanovil Radičev disident posl. Lovrekovič je imela v nedeljo v Zagrebu zborovanje, na katerem je slenila, da bo kandidirala v vseh hrvaških volilnih okrajih. Za predsednika nove stranke je začasno določil Lovrekovič, na strankinem kongresu 14. t. m. pa se bo izvolilo definitivno vodstvo.

+ **Radič in komunisti.** Zadnji »Slobodni dom« razpravlja o odnosih HRSS napram komunistom ter povdarja, da so belgrajski komunistični voditelji še vedno pravi centralisti, kakor sta Pašič in Pribičević. Belgrajsko vodstvo smatrajo za glavno strankino vodstvo komunistične stranke, v Zagrebu je samo oblastni sekretariat, prav tako v Ljubljani in Sarajevu. Treba je povedati delavstvu, ki priznava to belgrajsko

vodstvo, da HRSS takih komunistov ne želi in jih ne potrebuje.

+ **Radičeva stranka.** Po nekaterih vesteh ni izključeno, da bo v Sloveniji postavila svoje kandidature tudi HRSS kljub ustanovitvi slovenske republikanske stranke. Kakor je izjavil pred dnevi tajnik HRSS dr. Krnjevič uredniku »Hrvata«, dobiva vodstvo HRSS pozive od svojih pristašev v Sloveniji, naj nastopi v slovenskih volilnih okrajih s samostojnimi kandidatnimi listami. Dr. Korošec bo moral svoje republikanstvo braniti tako ne samo proti slovenskim, ampak tudi proti hrvaškim republikancem.

+ **Kandidature HRSS.** »Slobodni dom« poroča, da je predsedništvo HRSS ponudilo kandidature trem prvakom Hrvatske zajednice, kakor tudi vpokojenemu rektorju zagrebške univerze dr. Poliču in vpokojenemu vseučiliščnemu profesorju dr. Bazali.

+ **Vlada proti Radiču.** Po nekaterih vesteh je vlada odredila, naj se Radič aretira ter je poslala v Zagreb že tozadevno odredbo. Vladni krogi so namreč prepričani, da se Radič ne mudi v Švici, pač pa da se skriva v Zagrebu ali pa v okolici. Značilno pa je, da zadnji »Slobodni dom« ne prinaša nobenega članka z Radičevim podpisom in da sta navodila vodstva HRSS za volitve podpisala samo njena podpredsednika dr. Maček in Predavec ter strankina tajnika dr. Krnjevič in dr. Košutič.

+ **Imuniteta poslancev.** Pravosodni minister je izdal podrejenim organom navodila, po katerih se ima smatrati po razpustu narodne skupščine imuniteto poslancev za ugaslo.

+ **Neodvisna delavska stranka** je predlagala vodstvu HRSS skupen nastop pri volitvah. HRSS je ta predlog odklonila. Njen tajnik dr. Krnjevič je izjavil, da HRSS odklanja vsake volilne kompromise.

+ **Nemci in republikanstvo.** Novosadski »Deutsches Volksblatt«, glasilo Nemcev v naši državi, piše z ozirom na vesti, da skuša Radič pridobiti Šokce, Bunjevce, Slovake, Mažare in nemške volilce v Vojvodini za svojo republikansko stranko, da se nemško prebivalstvo ne bo pustilo zapeljati od republikanske propagande, ker so Švabi iz prepričanja kakor tudi preišljeno kraljevisti. Oni so preveč lojalni in realno razpoloženi, da bi se spuščali v nevarno igro z republikanskimi sanjarijami. Kot republikanci bi nesli svojo kožo za druge na trg. Od Radičeve stranke, ki ima sama varovati svojo eksistenco, bi ne mogli pričakovati nobene pomoči, pri nemški stranki pa bi sploh ne smeli potrkati, ker bi ne mogla in tudi ne hotela s svojim imenom kriti tako politično zaslepljenje. — Kakor je videti, so Nemci zelo previdni.

+ **Razmejitev z Italijo.** V zvezi z ustanovitvijo razmejitve na italijanski meji so se razširile tudi vesti o odpoklicu našega majorja Markovića iz razmejitvene komisije, ki da je v italijanski službi. Vse te vesti pa so se pozneje odločno demantirale, pri čemer se je naglašalo, da je major Marković v razmejitveni komisiji svojo službo vršil v vsakem oziru korektno.

+ **Iz prosvetne uprave.** Prosvetni minister Svetozar Pribičević je postavil za vršilec dolžnosti šefa prosvetnega oddelka v Ljubljani prof. dr. Pavla Pestotnika. To imenovanje je začasno, ker je kot šef prosvetnega oddelka znova postavljen dr. Bevk, ki ga je odstavil dr. Korošec ter se sedaj nahaja na daljšem bolezenskem dopustu.

+ **Odprava prosvetnih oddelkov.** Po odredbi prosvetnega ministra Pribičevića se imajo najkasneje do 15. januarja likvidirati prosvetni oddelki pri pokrajinskih upravah v Zagrebu in Sarajevu.

+ **Davidovič kandidira v Ljubljani.** Belgrajska »Politika« poroča, da bo Ljuba Davidovič kandidiral tudi v Ljubljani.

+ **Greh,** ki je onemogočil vlado širšega bloka pod Davidovičem, se maščuje tudi sedaj pred volitvami

nad strankami tega bloka. Dasi obstoje med njimi še nekake formalne zveze, se vendar kaže v pisanju njihovega časopisja, da ni obstajala med njimi nikdar nobena enotnost. Najbolje to dokazuje tudi razvoj volilne borbe. Časopisje SLS, ki se je prej borilo proti velesrbstvu, piše v bojzani za mandate proti Radičevi hrvaški hegemoniji. O kakem de-

janskem volilnem sporazumu ni niti govora. Manjka skupne idejne podlage, zato pa je tudi prijateljstvo bilo neodkritosrčno. Vsakdo je pri medsebojnem paktiranju samo na to računal, kako bi drugega osleparil v korist sebi in temu primerni so bili tudi uspehi. Zgodilo se je, kar smo napovedali v našem listu, in se še godi.

Državni proračun.

Naš sedanji državni proračun teče do konca meseca marca 1925. Do tega časa bi moral biti uzakonjen novi državni proračun za l. 1925-26. Novi proračun je deloma sestavila že Davidovičeva vlada. V tem proračunu so državni stroški takole razdeljeni:

za ministrstvo vojne 2200 mil. Din, za ministrstvo prosvete 750 mil., za ministrstvo pravosodja 300 mli., za ministrstvo vere 116 mil., za ministrstvo zdravja 320 mil., za ministrstvo kmetijstva 250 mil., za ministrstvo trgovine 110 mil., za ministrstvo not. del 560 mil., za ministrstvo agrarne reforme 102 mil. Ostali stroški 19 mil. Skupni stroški 13.708 milijonov dinarjev.

Za tekoče leto znašajo državni stroški 10.400 milijonov dinarjev. Potemtakem bi imeli prihodnje leto za tri milijarde dinarjev večje državne stroške, to se pravi, da bi se za toliko tudi nategnil davčni vijak.

Zanimivo je primerjati naš državni proračun s češkoslovaškim. V češkoslovaškem parlamentu se ravnokar vrši proračunska razprava za l. 1925. Češkoslovaška je približno tako velika kakor Jugoslavija. Novi češkoslovaški državni proračun izkazuje nastopne stroške:

za ministrstvo vojne 1815 mil. kč, za ministrstvo prosvete 756 mil., za ministrstvo pravosodja 284 mil., za ministrstvo železnice 44 mil., za ministrstvo kmetijstva 210 mil. za ministrstvo trgovine 42 mil., za ministrstvo notranjih del 591 mil., za mi-

nistrstvo zunanjih del 14- mil., ostali stroški 12.000 mil. Skupni stroški 16.000 mil. kč.

Za tekoče leto so bili v češkoslovaškem državnem proračunu določeni stroški v skupni svoti 17.000 milijonov češkoslovaških kron. Stroški Češkoslovaške bodo torej v l. 1925. za več kot 1 milijardo manjši. V Češkoslovaški so se od l. 1923. državni stroški leto za letom zmanjševali, medtem ko pri nas nasprotno z vsakim letom rastejo. To je sad naše politike.

V Češkoslovaški bo do konca decembra državni proračun za l. 1925. uzakonjen, medtem ko naš državni proračun niti do konca marca, t. j. do začetka novega proračunskega leta ne bo uzakonjen. Narodna skupščina se po volitvah sestane šele 7. marca. Takoj spočetka bodo seveda velika pogajanja med posameznimi strankami za mesta v vladi in predne bo prišlo do rednega dela, bo minulo par tednov, kakor imamo že zglede. Treba bo bržkone zopet računati z dvanajstinami in mogoče bo minulo par mesecev, da bomo dobili zopet redni državni proračun.

Zgled Češkoslovaške nas uči, da bo treba tudi pri nas pričeti v državnem gospodarstvu z varčevanjem, ako hočemo priti do rednih razmer, zakaj že sedanja davčna bremena prenaša ljudstvo težko. Ali bo nova narodna skupščina pravilno pojmovala to svojo važno nalogo, je odvisno od tega, kakšne poslance bo ljudstvo poslalo vanjo.

Naše gospodarstvo.

Jugoslovanska notranja politika je v ustavni borbi skoro popolnoma zanemarila reševanje gospodarskih in socialnih vprašanj, ki so med seboj v tesni zvezi. Posledica tega je zastoj v industriji in obrti, zmanjšana podjetnost, brezposelnost, kot nadaljna posledica slabe plače nastavljenecv in delavstva, stagnacija v trgovini, ker je konzument gospodarsko oslabil itd.

Lep primer za vse to nam nudi statistika, ki jo je nedavno objavil osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Po tej statistiki je bilo 12. sept. 1924 v naši državi 125 tisoč 897 obratov, od katerih jih je imelo 20.381 več kot pet, 105.516 pa manj kot pet delavcev zaposlenih. Povprečno je bilo v teh obratih zaposlenih minulo leto 439.164 delavcev, ki so zaslužili na plačah 2 milijona 606.621 dinarjev. Posamezen delavec je po tej statistiki zaslužil na leto brez odtegljajev 5935.21 Din, okroglo torej 6000 Din na leto. Od teh 6000 Din se odtegne delavcu 20 odstotkov dohodninskega davka v znesku 180 Din, 2,5% za bolniško blagajno v znesku 270 Din. Ako se

to odšteje, ostane delavcu na leto zanj in za družino 5550 Din, kar znaša v švicarskih frankih 416,25. Ako primerjamo to vsoto z druginjskim indeksom, vidimo, da potrebuje družina, mož, žena in trije otroci v starosti 1, 8 in 12 let mesečno najmanj 2171,25 Din. Dobi pa jih povprečno samo 462,50 Din.

To je zelo zanimiva slika naših socialnih in gospodarskih razmer. Ni čudno, da je toliko bede in da poštenje propada.

Kakor rečeno, pa je glavni vzrok vsega zanemarjanje naših gospodarskih vprašanj. Številke, ki jih navajamo, uče, da pot naše notranje politike ne vodi k blagostanju, ampak vzgaja nezadovoljstvo, ki je največji zaveznik revolucionarnih elementov. Dolžnost vseh, ki hočejo ozdravljenja tako na gospodarskem kakor socialnem polju, bi bila delati z vsemi silami, da se v naših političnih strankah odpravi demagoštvo in postavi na prvo mesto vprašanje kruha, gospodarske povzdige naše države in ž njo vred zaslužka ter človeku dostojnega življenja vseh, ki delajo.

Vsakomur, ki ljubi svoje zdravje

se priporočajo

BUDDHA čajne mešanice

najfinejših indijskih in kitajskih čajev z znamko

„BUDDHA“

Priporoča se za zjutraj in popoldne **indijske**, za zvečer **kitajske mešanice**.

Dobite jih v vsaki trgovini.

Domače vesti.

— Cenjene naročnike naprošamo, da naj poravnajo naročnino, ker smo sicer primorani list ustaviti.

— **Imenovanje načelnika agrarne direkcije.** Za vršilca dolžnosti načelnika agrarne direkcije v Ljubljani je imenovan dr. Anton Šaplja.

— **Trboveljski dogodki pred sodiščem.** V razpravi proti obtoženim trboveljskim delavcem pred celjskim sodiščem radi znanih dogodkov povodom razvitja prapora Orjune so bili obsojeni: 24-letni rudar Ivan Strojnik iz Trbovelj na 2 leti težke ječe, 19-letni rudar Ivan Berčič iz Trbovelj na 15 mesecev ječe, 27-letni rudar Franc Kolkalj iz Zagorja na 1 leto težke ječe, 20-letni steklar Ivan Hlebec iz Zagorja na 1 leto težke ječe, 31-letni rudar Ignac Fric iz Trbovelj na 8 mesecev težke ječe, 21-letni visokošolec Franc Klopčič iz Ljubljane na 3 mesece ječe, 23-letni rudar Ivan Janež iz Trbovelj na 2 meseca težke ječe. Razen Klopčiča in Janeža je bilo vseh pet obsojenih po zakonu o zaščiti države, Janež pa je obsojen samo radi napeljevanja h krivemu pričevanju. Franc Klobčič je bil obsojen po § 103. srb. kaz. zakona, ker je na nekem shodu predlagal resolucijo, s katero so zahtevali, naj se zaprti

uradnik Sedej izpusti iz ječe. Strojnik in Berčič sta bila razen po zakonu o zaščiti države obsojena tudi radi zbiranja orožja. Od 20 obtoženec je bilo 7 obsojenih, 13 pa oproščenih.

— **Izgrede v Karlovcu.** V soboto je došlo do velikih izgrede v Karlovcu med orjunaši in hanaovci, pri katerih je bilo večje število oseb več ali manj težko ranjenih. Posredovalo je vojaštvo, pri čemer je bil nek častnik težko ranjen. Petnajst izgrede so zaprli. Ranjeni so bili: 1 častnik, 5 vojakov, 4 policaji, 12 orjunašev in 7 hanaovcev.

— **Krediti za volitve.** Ministrski svet je finančnemu ministru odobril kredite za izvedbo volitev v znesku 10 milijonov dinarjev in za nabavo volilnega materiala (kroglice itd.) 1 milijon dinarjev.

— **Za organizacijo mariborske oblasti.** Finančni minister je določil notranjemu ministru izreden kredit v znesku 300.000 Din za likvidacijske stroške pri novi organizaciji mariborske oblasti.

— **Zapriseženje novega belgrajskega nadškofa.** Pretekli teden je novimenu belgrajsko-smederevski nadškof Rodić prisegel kralju v prisotnosti ministra ver.

Gospodarstvo.

g **Občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo** se bo vršil v ponedeljek, 15. decembra t. l. ob enajstih dopoldne v dvorani »Uniona« v Ljubljani. Vhod za delegate iz bivše Kranjske je določen z Miklošičeve ceste, za delegate iz bivše Štajerske pa iz Frančiškanske ulice (po dvorišču). Na ta občni zbor imajo pristop edinole zastopniki podružnic, izvoljeni v zmislu § 31. družbenih pravil. Glasom odloka prom. min. pod MS br. 26820/24., imajo polovično vožnjo po drž. žel. vsi zastopniki, ki se udeležijo tega občnega zbora v potniških vlakih, če se pri potniški blagajni in v vlaku izkažejo z doposlano jim poverilnico. Odprava se vrši na ta način, da kupi vsak delegat na vstopni postaji celo vozno karto do Ljubljane in istotam zahteva, da se mu žigosa vozna karta in poverilnica z mokrim postajnim žigom. Tako žigosana vozovnica v zvezi s poverilnico velja tudi za povratno vožnjo. Ta ugodnost velja od 12. do 18. decembra t. l. Kdor izgubi vozno karto, odda v Ljubljani pri izhodu ali je ne da žigosati na vstopni postaji, mora za povratek kupiti zopet celo karto. Prekinjenje vožnje ni dopustno. Poverilnice za brezplačno povratno vožnjo veljajo le tedaj, če so žigosane na občnem zboru Kmetijske družbe v Ljubljani z družbenim žigom. Potne stroške za delegate nosijo podružnice. Poverilnice se izvoljenim delegatom pravočasno dopošljejo.

g **Kako se zdravi kokoši, ki imajo na nogah kakor gobe sive izpušcaje?** To bolezen povzroča neka pršica »Sarcptes mutans«, katera živi v koži zlasti na nogi in v kokošjem grebenu. Ta pršica dolbe pod kožo, vsled česar se koža vname, delajo se nove nadkožne luščine, ki se zalepijo z gosto tekočino, katera se izceja. Pozneje se delajo debele razdrapane in sivkaste hraste, ki povzročajo močno srbenje, vsled česar se žival drgne in kljuje. Take obolele kokoši so nemirne, se ne debele in ne nesejo jajc. Zdravi se ta bolezen na ta način, da se vse pršice pomore. Kurnik je treba temeljito snaziti, dokler bolezen ne izgine. Bolnim živalim se noge in greben namažejo s petroljem ali s kreolinovo mažo, katera se naredi iz 1 grama kreolina in 20 gramov vazeline. Kokoši, ki imajo že krastave noge, je treba najprej noge očistiti s tem, da se namažejo z zelenim milom. Čez kakih 12 ur se skušajo kraste s pomočjo mlačne vode previdno odstraniti. Osnazene noge je potem mazati s kreolinovo mažo. Istotako se ravna z bolnim grebenom.

g **Kovanje drobiža.** Na podlagi sklepa ministrskega sveta je razpisana za kovanje drobiža dražba. Kovalo se bo 50 milijonov kosov po pol dinarja, 75 milijonov kosov po 1 dinar ter 50 milijonov kosov po dva dinarja.

Skupno za 200 milijonov dinarjev. Kovinska zmes, iz katere se bo koval drobiž, mora vsebovati 25 odstotkov čistega niklja ter 75 odstotkov čistega bakra.

g **Dvajsetdinarski zlatniki.** Kakor poročajo iz finančnega ministrstva, se prične s kovanjem zlatnikov po 20 dinarjev takoj, ko se izvrši kovanje drobiža. Na eni strani dvajsetdinarskega zlatnika bo kraljeva slika z napisom »Aleksandar Prvi, Kralj Srba, Hrvat i Slovenaca«, na drugi strani bo krona in označba vrednosti »20 dinara«.

g **Nov kartel.** Pred kratkim je bil osnovan kartel špiritovih tovarn v naši državi, kateremu se je priključilo 14 tovarn in gotovo število manjših naprav. Sedež kartela je v Zagrebu. Tako smo dobili v kratkem času dva artela (sladkorni in špiritov), ki bosta diktirala cene v državi.

g **Uradni kurzi.** Za mesec december t. l. so določeni za preračunavanje vrednosti v tuji valuti na dinarje v taksnih in sodnih zadevah nastopni kurzi: 1 napoleon 266 Din, 1 turška lira 288 Din, 1 angl. funt 320 Din, 1 dolar 69 Din, 100 franc. frankov 365 Din, 100 švicarskih frankov 1330 Din, 100 ital. lir 299 Din, 100 belg. frankov 332 dinarjev, 100 hol. forintov 2775 Din, 100 čeh. kron 206 Din, 1 milijon avstr. kron 972 Din, 1 milijon mažar. kron 925 Din, 100 rum. lej 36 Din, 100 danskih kron 1210 Din, 100 šved. kron 1850 Din, 100 norv. kron 1010 Din, 100 pezet 940 Din, 1 zlata nemška marka 16.45 Din, 100 drahem 123 Din, 1 poljski zlat 14 Din.

g **Zlata pariteta srednjeevropskih držav.** Nemčija: 1 zlata marka je en bilijon papirnatih mark; Avstrija ena zlata krona je 14.400 papirnatih kron; Češkoslovaška: ena zlata krona je 6.90 Kč; Jugoslavija: en zlat dinar je 15 papirnatih dinarjev; Poljska: 1 zloty je 1.800.000 papirnatih mark; Mažarska: ena zlata krona je 17.000 papirnatih kron; Romunska: en zlat lej je 36 papirnatih lejev; Italija za čas od 10. do 16. nov.: ena zlata lira je 4.50 papirnatih lir.

g **Slovensko združništvo na Korškem.** Zveza koroških zadrug v Celovcu obsega 34 hranilnic in posojilnic, 4 živinorejske zadruge, eno gospodarsko, eno zavarovalnico in eno združno elektrarno.

g **Letošnje zimske posetve.** Iz poročila o stanju posevkov v naši državi je razvidno, da je bilo v prošlem mesecu t. l. posejano 435.000 ha zimske pšenice, 58.000 ha zimskega ječmena in 42.000 ha zimske rži.

g **Vrednost dinarja.** Za 100 Din se dobi sedem in pol švicarskega franka ali 33 in pol italijanske lire ali 49 čeških kron in 30 vinarjev. Za 1 Din se dobi 1034 do 1038 avstrijskih kron in se je torej avstrijska krona zopet precej poslabšala. Za dolar se plačuje do 68 dinarjev.

RAZNOTEROSTI.

r **Pošten tat.** Pred leti je potovala učiteljica Darinka I. iz Karlovca na Reko. Na neki postaji ji je izginila ročna torbica, v kateri je bilo deset dolarjev, nekaj dinarjev in razne listine. Mesec dni za tem je dobila učiteljica iz Švice vrnjene svoje listine, ki jih je poslal uzmovič sam. Nekega lepega dne je dobila Darinka I. zopet pismo, ki je prispelo iz Chicaga v Ameriki. Pismo, v katerem je bilo deset dolarjev, se je glasilo: »Draga gospodična! Oprostite mi, ker sem Vas s tatvino pripravil v neprijeten položaj. Jaz sem bil morda v še bolj neprijetnem položaju, iz katerega sem se rešil na ta, sicer nelep, način. Pošiljam Vam odškodnino, da tako olajšam svojo vest, ki me je mučila do danes. Tatvino sem izvršil v sili.« Kasneje je pošten tat poslal učiteljici še dva dolarja odškodnine.

r **Papiga kot rešitelj.** V zadnjem času so štirje banditi, ki so imeli svoj avtomobil, ogrozili več vasi v grofiji Surey v Angliji. Roparji so postopali pri svojih napadih zelo brutalno in prebivalci omenjenih vasi so živeli v stalnem strahu ter se niti niso upali na cesto. Zato so postali zločinci še drznejši in dočim so poprej izvrševali vlome v staje, so se sedaj lotili bogatejših posestev in poslopij. Pred kratkim je ta tolpa skušala oropati neko posestvo v Byfleetu. Zbrali so že lep plen, katerega so hoteli odpeljati z av-

tomobilom, ko so nenadoma začeli glas: »Halo, kaj delate tu?« Nenadni krik je prestrašil zločince, ki so pobegnili, pustivši plen na lieu mesta. Rešitelj je bil ta pot navaden kakadu, ki je izgovoril omenjene besede. Zanimivo je, da stanovaleci v vili niso opazili neprijetnega obiska.

r **100-letnica cementa.** Pred dnevi so proslavili v Angliji stoletnico cementa. Prvi, ki je pričel rabiti cement, je bil zidar Josip Aspdin v Leedsu. On je izumitelj portland cementa. V Nemčiji je bila otvorena prva tvornica cementa leta 1855. Cement je v Jugoslaviji važen izvozni predmet.

r **Koliko je zatega denarja na svetu.** Po zanesljivih statističnih podatkih znaša vrednost zatega denarja na celem svetu okoli 2 milijardi liver šterlingov ali okoli 50 milijard predvojnih francoskih frankov. V Zedinjenih državah se nahaja od te svote okoli 900 milijonov liver šterlingov. Od ostalega zatega denarja je 12½% na Angleškem, 11 in pol na Francoskem, 6 na Japonskem, 5 na Španskem, na Nemškem in Nizozemskem pa 2 in pol. To se tiče samo denarja v zlatu. Na sploh pa je zlata izkopenega doslej za vrednost okoli 87 milijard 500 milijonov frankov. Količina se vsako leto povečava za 400 milijonov frankov. Samo v angleških rudnikih se dobiva zlata okoli 70%.

Tržne cene.

Ljubljanski trg. Ves pretekli teden je bilo na trgu blaga v izobilju. Podražila se je zlasti zelenjava, potem sadje, kokoši, sladkor, dočim kažejo cene jajc oslabiljenje, odnosno je bilo na trgu prav malo blaga po 3 Din komad. Cene drugim živilom so ostale napram prejšnjemu tednu nespremenjene. Cene zelenjavi: zelje 0.75—2.50 Din glava po velikosti, solata endivija 0.50—2 Din

komad, karfijola 4—10 Din komad, paradizniki sveži 12 Din kg (so se zelo podražili), krompir 1.75 Din kg. Sadje: jabolka 3—6 Din kg. Perotnina: kokoši 35—75 Din komad po velikosti. Domači zajci: 15—30 Din komad. Sladkor: kristalni 16 Din, kockasti 18 Din kg. Jajca 2.50—2.75 Din komad. Cene mesu, masti, slanini, kavi, mleku in drugim živilom nespremenjene. Na trg so prihajale tudi še manjše količine kostanja, ki pa je bil zelo slabe kakovosti.

Izšla je **BLASNIKOVA**

VELIKA PRATIKA

za navadno leto **1925** ki ima 365 dni.

„Velika Pratika“ je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil najbolj vpoštevan že od naših pradedov. Tudi letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini, zato pride prav vsaki slovenski rodbini. Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din; kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednikih tiskarna in litografični zavod ljubljana, Breg štev. 12.

Izdaja konzorcij »Ljudskega tednika«.
— Odgovorni urednik Fr. Jereb. —
Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani.

KAR NE VEŠ, VPRAŠAJ
Univerzalni Informativni Biro
„ARGUS“
Knez Mihalova ul. 35. — Tel. 6-25
BEOGRAD
(Pasaž Akademije Nauka.)

Ceneno češko perje!
1 kg sivega opuljenega perja 70 Din, na pol belo 90 Din, belo 100 Din, boljše 120 in 150 Din, mehko jak puh 200 in 225 Din, boljša vrsta 275 Din. —

Posiljave carine prosto, proti povzetju od 300 Din naprej poštnine prosto. Vzorec zastoj. Blago se tudi zamenja in neveče vzame nazaj. — Naročila samo na Benedikt Sachsel, Lobez št. 73 kot Pilsna, Češkoslovaška. — Poštne pošiljke gredo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo okrog 14 dni.

Priporoča se **mizarstvo**

Erman & Arhar

St. Vid, nad Ljubljano 4.

za vsa stavbna in pohištvena dela. Stalna zaloga pohištva in tapetniških izdelkov. Cene nizke! Delo solidno!
Načrti in proračuni brezplačno.

EDINI TIHI PISALNI STROJ

L. C. SMITH & BROS

MOD. 8, BREZ NAJMANJŠEGA ROPOTA

ZASTOPSTVO: LUDOVIK BARAGA
Ljubljana, Šelenburgova ulica 6|1.